

Udvalget er enigt om, at der bør træffes en Bestemmelse om det grevelige og friherrelige saakaldte Frihedshartkorn. — Undertegnede L e e r u p, H a l l og J n g s t r u p kunne ikke erkjende, at Retten til Frihedshartkornet for Grevskaber og Friherreskaber skulde været hævet ved Grundlovens § 97, og undertegnede M o u r i e r maa i alt Fald ansee dette for meget tvivlsomt; og vi kunne da saa meget mindre erklære os for Ophævelsen af denne Ret uden nogen Godtgjørelse, som vi maae være enige med Landbocommissionens Majoritet (Betænkningen S. 3 nederst) dert, at denne Ret efter sin Oprindelse og Grund maatte ansees mere sikket end den Stattelettelse, der iøvrigt er bleven tillagt det privilegerede Hartkorn. Da imidlertid ifølge Grundlovens § 98 en saadan Forandring i Lehnenes Stilling maa forventes, som naturligen vil medføre denne Rets Ophør, saa vilde det neppe være rigtigt nu at capitalisere denne Stattelettelse. Men vi kunne ikke heller finde nogen Betænkelse ved midlertidigen at lade den her omhandlede Ret vedblive, og det saa meget mindre, som denne Stattemoderation, der ikke hviler paa nogen bestemt Jord, men er tillagt Lehnet som saadant, ikke staaer i nogen væsentlig Forbindelse med den Uilighed i Hartkornsansættelsen for privilegerede og uprivilegerede Jorder, som skal hæves ved nærværende Lov. Vi foreslaae derfor tilføiet

§ 4 c.

„Den Stattemoderation, der ved det saakaldte Frihedshartkorn er tillagt Grevskaber og Friherreskaber, vedbliver med dens nuværende Beløb, saalænge disse Eiendomme bevare deres Natur som Lehn.“

Udvalgets øvrige Medlemmer formene derimod, at, hvis man end ikke vil indrømme, hvad vi finde Grund til at antage, at Frihedshartkornet allerede er ophævet ved Grundlovens § 97, bør dog nærværende Lov, — hvis Formaal er at gjøre alt Hartkorn lige bebyrdet, — ikke, om end kun for en kort Tidsfrist, lade det omhandlede Frihedshartkorn staae som lavere beskattet til Staten. Ligesom dette Hartkorns Friheder vilde efter Lovudkastet i alle kommunale Forhold bortfalde, saaledes formene vi, at Spørgsmaalet om dets Deeltagelse i

Landstat og Gammellstat bør her endelig afgjøres, og enhver Tvivl i saa Henseende hæves.

Da vi nu tillige finde, at det, hvorledes end selve Ordene i Grundlovens § 97 fortolkes, dog er en nødvendig Følge af den Tanke, der ligger til Grund for denne og den følgende Paragraph i Grundloven, at der, naar Frihedshartkornet ophæves, ikke for samme kan tilstaaes noget Bederlag, saa foreslaae vi tilføiet.

§ 4 c.

„Det grevelige og friherrelige saakaldte Frihedshartkorn bortfalder uden Bederlag.“

Et ganske specielt Tilfælde møder med Hensyn til et Par enkelte Hovedgaard, fra hvilke Bøndergodset er bortsolgt, uden at Hovedgaardstaxten, i Medfør af allerhøieste Bevillinger, skulde tabe sin Skattefrihed, i nuværende Giers og hans eventuelle Enkes Besiddelsestid. Det ligger i Sagens Natur, at enhver Beregning, hvorefter Bederlaget her skulde gives, maa glippe; og, da vi undertegnede H a l l, H a n s e n, J a c o b s e n, J e s p e r s e n, J n g s t r u p, K a m p m a n n, O t t e s e n, R o t w i t t og S c h r o l l ikke have kunnet finde nogen anden tilfredsstillende Maade til Spørgsmaalets Løsning, foreslaae vi tilføiet en ny:

§ 4 d.

„De enkelte Hovedgaardseiere, hvem der er meddeelt Bevilling til at bortselge Bøndergodset uden at tabe Stattelettelsen i en vis begrændset Tid, ville for dette Tidsrum erholde Beløbet af den ved § 2 deres Hovedgaards-taxt paalagte Skatteforhøielse forløbs hver Betalingstermin affrevet i deres Stattebøger.“

Udvalgets øvrige Medlemmer ansee ikke en speciel Bestemmelse om disse enkelte Tilfælde fornøden.

Forfaauidt undertegnede J. A. H a n s e n, J n g s t r u p, J a c o b s e n og S c h r o l l have tiltraadt nogle af foranstaaende Forslag, da er dette skeet aldeles subsidiairt. Vi have nemlig ikke kunnet anerkjende Rigtigheden af det i Lovudkastet